

Tijdschrift voor Arbitrage, Het Wetsvoorstel: over het vonnis en het hoger beroep

[Klik hier om het document te openen in een browser venster](#)

Vindplaats:	TvA 2013/36	Bijgewerkt tot:	01-08-2013
Auteur:	Mr. M.C. van Leyenhorst ^[1]		

Het Wetsvoorstel: over het vonnis en het hoger beroep

1. Inleiding

Het arbitraal vonnis en het arbitraal hoger beroep zijn in de huidige wet geregeld in art. 1049-1061 Rv. De wettelijke regeling bevat onder meer een aanduiding van de soorten vonnissen die een scheidsgerecht kan wijzen (art. 1049 Rv), een beknopte kernregeling van het arbitraal hoger beroep (art. 1050 Rv), het arbitraal kort geding (art. 1051 Rv), de dwangsom (art. 1056 Rv), enkele vereisten waaraan het vonnis moet voldoen (art. 1057 Rv) en de procedure tot rectificatie en aanvulling van het arbitraal vonnis (art. 1060 en 1061 Rv). Ik bespreek enkele in het oog springende wijzigingen die het Wetsvoorstel ten aanzien van deze onderwerpen beoogt door te voeren. Het zal noodgedwongen een min of meer willekeurige selectie zijn. Aan de orde komen: de ruimere mogelijkheden voor het scheidsgerecht om bij executeerbaar vonnis voorlopige voorzieningen te treffen, de bevoegdheid van het scheidsgerecht tot het aanpassen van een door het scheidsgerecht zelf opgelegde dwangsom, het achterwege laten van een motivering van het arbitraal vonnis en de nieuwe regeling van het arbitraal hoger beroep.

2. Voorlopige voorzieningen

De huidige Arbitragewet kent geen algemene bepaling voor voorlopige voorzieningen die het scheidsgerecht tijdens het arbitraal bodemeding (buiten het arbitraal kort geding) kan treffen.^[2]

Arbitragereglementen voorzien veelal wel uitdrukkelijk in deze mogelijkheid. Zie bijvoorbeeld art. 38 NAI (de voorlopige maatregel anders dan in arbitraal kort geding, leidend tot een opdracht), art. 28 ICC (*conservatory and interim measures*, leidend tot een *order* of een *award*) en art. 26 Swiss Rules (*interim measures of protection*, leidend tot een *interim award*). Een beslissing van het scheidsgerecht ten aanzien van voorlopige voorzieningen wordt thans geschaard onder ofwel een opdracht ('*order*'), ofwel een arbitraal tussenvonnis (vgl. art. 1049 Rv).^[3]

Een voorlopige voorziening die in de vorm van een arbitraal tussenvonnis of een opdracht (c.q. *order*) wordt toegewezen, kan niet ten uitvoer gelegd worden. Immers, een tussenvonnis of opdracht is geen '*geheel of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis*' in de zin van art. 1062 lid 1 Rv en komt daarom in beginsel niet in aanmerking voor een exequatur.^[4] De effectiviteit van door een scheidsgerecht getroffen voorlopige voorzieningen wordt daardoor uiteraard sterk verminderd.

Dit probleem van niet-afdwingbaarheid doet zich voor bij voorlopige voorzieningen *buiten* het arbitraal kort

geding. Indien de voorlopige voorziening in de vorm van een arbitraal kortgedingvonnis wordt gegoten kan in Nederland normaal gesproken zonder problemen een exequatur worden verkregen en kan het kortgedingvonnis ten uitvoer gelegd worden. Een arbitraal kortgedingvonnis geldt immers als een arbitraal (eind)vonnis waarop – in Nederland – een exequatur kan worden verkregen (art. 1051 lid 3 jo. 1062 Rv). In internationaal verband is overigens omstreden of een arbitraal kortgedingvonnis voor tenuitvoerlegging in aanmerking komt. Verdedigbaar is dat het Nederlandse arbitraal kortgedingvonnis ingevolge art. 1051 lid 3 Rv moet worden aangemerkt als een arbitraal vonnis als bedoeld in art. I van het Verdrag van New York.^[5] Kröll beargumenteert echter dat het Nederlandse (NAI) kortgedingvonnis geen vonnis in de zin van art. I van het Verdrag van New York is en dus buiten Nederland niet op die basis geëxecuteerd kan worden.^[6] Buitenlandse rechterlijke beslissingen op dit punt lijken vooralsnog niet voorhanden te zijn.

Terug naar de tenuitvoerlegging van voorlopige voorzieningen in Nederland. Zoals gezegd komt een voorlopige voorziening buiten het arbitraal kort geding niet voor tenuitvoerlegging in aanmerking. Het Wetsvoorstel beoogt hierin verandering te brengen, waardoor de positie van de partij die een voorlopige voorziening toegewezen krijgt, aanzienlijk wordt verbeterd.

Een uitspraak van een scheidsgerecht over een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening geldt op grond van art. 1043b lid 4 van het Wetsvoorstel als een arbitraal vonnis waarop (onder meer) art. 1062 Rv van toepassing is. Voorlopige voorzieningen zijn, ongeacht de vorm van het vonnis waarin ze zijn gegoten, straks dus in Nederland executeerbaar.^[7]

Het Wetsvoorstel is in zoverre een verbetering. Wel zijn er enkele kanttekeningen te plaatsen.

Art. 1043b van het Wetsvoorstel beoogt invulling te geven aan art. 17 van de UNCITRAL Model Law.^[8] Opvallend is dat de minister in de Memorie van Toelichting verwijst naar de UNCITRAL Model Law uit 1985 en niet naar de – juist ook op het punt van voorlopige voorzieningen in belangrijke mate gewijzigde – versie uit 2006. Het betreft niet slechts een (kennelijk) onjuiste verwijzing; de minister verwijst ook *inhoudelijk* naar de versie van 1985.^[9]

Waarom de minister niet verwijst naar de Model Law zoals deze is gewijzigd in 2006, is niet duidelijk.^[10] Art. 17 lid 2 van de Model Law uit 2006 bepaalt, anders dan de oude regeling over *interim measures* in art. 17 van de Model Law uit 1985, dat het scheidsgerecht de voorlopige voorziening kan treffen in de vorm van een ‘*award or in another form*’. Het Wetsvoorstel maakt geen gewag van dit onderscheid en bepaalt in algemene zin (art. 1043b lid 4):

“Een uitspraak van het scheidsgerecht over het verzoek een voorlopige voorziening te treffen geldt als een arbitraal vonnis; daarop zijn de bepalingen van de derde tot en met de vijfde afdeling van deze titel van toepassing.”

Op een uitspraak van het scheidsgerecht over een voorlopige voorziening is dus straks – onder meer – art. 1062 lid 1 van het Wetsvoorstel van toepassing. Art. 1062 lid 1 van het Wetsvoorstel bepaalt dat ieder arbitraal vonnis (en dus niet slechts gehele of gedeeltelijke arbitrale eindvonnissen) van een exequatur kan worden voorzien. De combinatie van art. 1043b lid 4 en 1062 lid 1 van het Wetsvoorstel behelst dat alle uitspraken van het scheidsgerecht over een verzoek tot het treffen van voorlopige voorzieningen, executeerbaar zijn. Naar de letter van het Wetsvoorstel vallen daaronder ook *orders*; een onderscheid tussen vonnissen en *orders* wordt niet gemaakt. Weliswaar worden *orders* door Nederlandse auteurs omschreven als tussenbeslissingen van informele/procesadministratieve aard,^[11] c.q. als informele beslissingen die in beginsel niet de beslissing over de zaak ten gronde betreffen,^[12] maar in de (internationale) praktijk worden *orders* ook wel gebruikt om voorlopige voorzieningen ten aanzien van de zaak zelf te treffen. De hierboven genoemde art. 38 NAI en art. 28 ICC bieden daartoe ook de mogelijkheid. Zo worden in ICC-arbitrages bepaalde maatregelen en min of meer procedurele beslissingen wel in de vorm van een *order* gegoten, om te voorkomen dat het verzenden van de beslissing aan partijen wordt vertraagd door de verplichte *scrutiny* door de ICC Court. Deze *scrutiny* is verplicht voor alle arbitrale vonnissen maar niet voor *orders* (art. 33 ICC).^[13] In gevallen waarin spoed belangrijker is dan (formeel)

executeerbaarheid kiest het scheidsgerecht in ICC-arbitrage veelal voor de *order*. In de praktijk worden deze *orders* door de geadresseerde partij meestal wel opgevolgd. Ik wijs er overigens op dat sommige orders in wezen arbitrale gedeeltelijke eindvonnissen zijn en dat niet de benaming maar de inhoud van de arbitrale beslissing beslissend is voor de correcte typering van de beslissing.^[14] Dit is met name van belang voor de vraag of een als *order* aangeduide arbitrale beslissing volgens het toepasselijke recht vatbaar is voor vernietiging c.q. ten uitvoer gelegd kan worden.

Mede gezien het feit dat de minister verwijst naar de Model Law 1985, waarin – anders dan in de Model Law 2006 – met geen woord wordt gerept over de keuze van het scheidsgerecht om de maatregel in de vorm van een vonnis of een *order* te gieten, wordt niet duidelijk of de minister inderdaad meent dat ook *orders* – indien de plaats van arbitrage in Nederland is gelegen – altijd zouden moeten gelden als arbitrale vonnissen in de zin van art. 1043b en 1062 van het Wetsvoorstel. De tekst van het Wetsvoorstel lijkt daarop wel te duiden. Aan de andere kant is het dan vreemd dat de minister met geen woord rept over de afgewogen benadering van de tenuitvoerlegging van voorlopige voorzieningen in art. 17H van de Model Law 2006, op basis waarvan het scheidsgerecht bijvoorbeeld zelf kan aangeven of de gegeven beslissing bedoeld is om ten uitvoer gelegd te kunnen worden.^[15] Van Haersolte betoogt dat *orders* per definitie niet de pretentie van een afdwingbaar instrument hebben en dat aan *orders* geen rechtsgevolgen kunnen worden ontleend.^[16] De minister zou er goed aan doen uit te leggen in hoeverre de in de praktijk (zowel bij partijen als bij scheidsgerechten) bestaande verwachtingen ten aanzien van de (niet-)executeerbaarheid van *orders* op basis van een letterlijke lezing van het Wetsvoorstel bijgesteld zou moeten worden.^[17] En indien de minister niet heeft bedoeld dat ook uitspraken op voorlopige voorzieningen die in de vorm van een *order* zijn gegoten, gelden als arbitrale vonnissen, dan zou het nuttig zijn om alsnog aan te geven dat het scheidsgerecht de ruimte behoudt om – niet-executeerbare – *orders* af te geven. Art. 1043b van het Wetsvoorstel biedt daartoe (dan) geen duidelijke grondslag.^[18]

Een ander punt van aandacht is dat het Wetsvoorstel bepaalt dat een voorlopige voorziening die buiten kort geding wordt getroffen slechts geldt voor de duur van het geding (art. 1043b lid 1, laatste zin, Wetsvoorstel). De voorlopige voorziening verliest kracht op het moment dat het aanhangige arbitraal geding eindigt door bijvoorbeeld toewijzing van de vordering, aldus de minister.^[19] Indien een partij een voorlopige voorziening wenst die zowel gedurende als na de arbitrale procedure van kracht is (bijvoorbeeld een bevel tot geheimhouding of een bevel tot nalaten op straffe van een dwangsom), zal die partij dus twee keer dezelfde vordering moeten instellen; één voor de duur van de arbitrale procedure plus één voor de periode nadien. De eerste vordering kan dan als voorlopige voorziening worden toegewezen; de tweede ten gronde, in het eindvonnis.

3. De dwangsom

Indien de plaats van arbitrage in Nederland is gelegen is het scheidsgerecht bevoegd – indien gevorderd – een dwangsom op te leggen voor het geval een partij niet voldoet aan een bevelende veroordeling.^[20] De dwangsom raakt pas verbeurd nadat het arbitraal vonnis, voorzien van een exequatur, aan de wederpartij is betekend (pas op dat moment begint ook de korte verjaringstermijn, van zes maanden, te lopen).^[21] Indien een dwangsom in de vorm van een arbitraal tussenvonnis of een opdracht (c.q. *order*) van het scheidsgerecht wordt opgelegd, kan de dwangsom naar huidig recht niet verbeurd raken. Immers, een tussenvonnis of opdracht is geen ‘*geheel of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis*’ in de zin van art. 1062 lid 1 Rv en komt daarom in beginsel niet in aanmerking voor een exequatur. Met de hierboven omschreven regeling ten aanzien van voorlopige voorzieningen in het algemeen wordt de beslissing tot het opleggen van een dwangsom, ook buiten het arbitraal kort geding, executeerbaar en kunnen de als voorlopige voorziening toegewezen dwangsommen dus verbeurd raken. Dat is een belangrijke verbetering van de wet.

Een andere belangrijke wijziging ten aanzien van de dwangsom is dat het scheidsgerecht in het Wetsvoorstel de bevoegdheid krijgt te beslissen op een vordering tot opheffing, opschorting of vermindering van een door hemzelf opgelegde dwangsom (art. 1056 Wetsvoorstel). Onder het huidige recht is de voorzieningenrechter van de rechtbank van de plaats van arbitrage daartoe bij uitsluiting bevoegd.^[22] Indien de opdracht van het scheidsgerecht niet voortduurt na het opleggen van de dwangsom (hetgeen het geval zal zijn indien de

dwangsom in een zelfstandig kortgedingvonnis of in een (ander) laatste eindvonnis wordt opgelegd; art. 1058 lid 2 Wetsvoorstel), kan het scheidsgerecht dergelijke vorderingen niet meer behandelen; in dat scenario is, ook onder het Wetsvoorstel, de overheidsrechter exclusief bevoegd om te beslissen op een vordering tot opheffing, opschorting of vermindering van een door het scheidsgerecht opgelegde dwangsom. Indien arbitraal hoger beroep is overeengekomen moet het verzoek worden gedaan aan het scheidsgerecht in hoger beroep (en pas nadat het arbitraal hoger beroep is afgerond, dient men zich weer tot de voorzieningenrechter te wenden).^[23] Met het toekennen aan het scheidsgerecht van de bevoegdheid opgelegde dwangsommen ook weer in te trekken of aan te passen komt de wetgever tegemoet aan een wens die al enige jaren in de praktijk en literatuur wordt geuit.^[24]

4. Het achterwege laten van de motivering

Een arbitraal vonnis dient gemotiveerd te zijn; het moet de gronden voor de in het vonnis gegeven beslissing bevatten.^[25]

Het motiveringsvereiste geldt niet voor schikkingsvonnissen en vonnissen waarbij uitsluitend de enkele vaststelling van de hoedanigheid of toestand van zaken aan de orde is (kwaliteitsarbitrage). Dat dergelijke vonnissen niet gemotiveerd behoeven te worden volgt uit de aard ervan.

Bij overige arbitrale vonnissen was de eis van motivering van het vonnis tot op heden ‘essentieel’.^[26] In het Wetsvoorstel wordt niettemin een derde geval genoemd waarin het arbitraal vonnis niet gemotiveerd hoeft te worden, namelijk indien partijen zulks zijn overeengekomen. Dit voorstel is in lijn met art. 31 lid 2 van de UNCITRAL Model Law (waarvan beide versies op dit punt identiek zijn), alsook met verschillende internationale arbitragereglementen.^[27] Voor een rechtsgeldige overeenkomst tot uitsluiting van de motivering is vereist dat de overeenkomst wordt gesloten nadat de arbitrage aanhangig is gemaakt en dat de overeenkomst schriftelijk wordt vastgelegd (art. 1057 lid 5 onder c Wetsvoorstel). Op deze wijze probeert de wetgever – m.i. terecht – partijen te behoeden voor het te lichtzinnig afstand doen van het recht op een gemotiveerd vonnis.^[28] Het lijkt mij aan te raden om in de overeenkomst tot uitsluiting van motivering aan te geven op welke beslissingen van het scheidsgerecht de overeenkomst ziet; alleen op het te wijzen eindvonnis of ook op gedeeltelijke eindvonnissen en/of tussenvonnissen, bijvoorbeeld een vonnis ex art. 1043b lid 1 waarbij een voorlopige voorziening wordt getroffen (en wellicht zelfs op *orders*, indien die geacht moeten worden onder het bereik van art. 1043b lid 4 Wetsvoorstel te vallen).

Hoewel het toe te juichen valt dat de wetgever ook op deze wijze invulling geeft aan de partij-autonomie ben ik geen voorstander van het daadwerkelijk afzien van een motivering van het te wijzen arbitraal vonnis. Weliswaar zullen partijen door het afzien van een motivering de duur van de procedure kunnen bekorten en de kosten kunnen beperken,^[29] maar de legitimerende werking van het vonnis zal voor de verliezende partij nihil zijn. Stel dat het scheidsgerecht een op het oog vrijwel onbetwistbare vordering afwijst omdat het zelfstandig tot het oordeel is gekomen dat de vordering strijdig is met recht van openbare orde (vergelijk de Benetton-saga).^[30] Waarschijnlijk zal geen van de partijen het idee hebben dat het scheidsgerecht de zaak behoorlijk en grondig heeft beoordeeld, juist in gevallen waarin het scheidsgerecht dat wél heeft gedaan.

Tegelijkertijd neemt het risico op een onjuiste beslissing toe. Het gebeurt wel dat pas bij het uitwerken en op schrift stellen van de motivering van de in raadkamer genomen beslissing blijkt dat de beslissing aanpassing behoeft of zelfs – bij nadere beschouwing – in het voordeel van de andere partij moet uitvallen. De kans op een onjuist arbitraal vonnis is dan ook groter indien het op schrift stellen van de motivering en de daaraan inherente nadere toets achterwege blijft. Daar komt bij dat, indien het arbitraal vonnis niet is gemotiveerd, een vordering tot vernietiging wegens een ‘apert ondeugdelijke’ (achterliggende en niet in het vonnis neergelegde) redenering van het scheidsgerecht niet zal kunnen slagen. Het gerechtshof dat de vernietigingsactie beoordeelt zal namelijk niet kunnen vaststellen dat de motivering inderdaad apert ondeugdelijk moet zijn geweest. Het hof zal zelfs niet kunnen vaststellen of het arbitraal vonnis een zogenaamd ‘bemiddelend vonnis’ is, dat wil zeggen een vonnis waarin het scheidsgerecht niet heeft kunnen of willen vaststellen wie gelijk heeft en als oplossing voor dat probleem de vordering naar schatting of ‘ex aequo et bono’ procentueel toewijst. Een dergelijk vonnis mag

een scheidsgerecht, zo wordt vrij algemeen aangenomen, niet wijzen.^[31] Het is de vraag hoe dit verbod op een bemiddelend vonnis zich verhoudt tot de in het Wetsvoorstel geboden mogelijkheid een geheel ongemotiveerd vonnis te wijzen. Ik vrees dat een vernietigingsvordering tegen een arbitraal bemiddelend vonnis altijd zal stranden op gebrek aan bewijs.^[32]

Partijen moeten dus niet lichtzinnig overeenkomen dat het scheidsgerecht de motivering van de uitspraak achterwege kan laten. Het is ook maar de vraag of de in het Wetsvoorstel geboden mogelijkheid veel gebruikt zal worden. In Duitsland bestaat de mogelijkheid van het achterwege laten van de motivering al langer^[33] en ik begrijp dat men er daar nauwelijks of geen gebruik van maakt.

5. Het arbitraal hoger beroep

De wetgever handhaaft de wettelijke regeling omtrent het arbitraal hoger beroep, hoewel zo'n wettelijke regeling in internationaal verband een vreemde eend in de bijt is en het arbitraal hoger beroep in nationaal verband niet vaak wordt toegepast. Men komt het met name tegen in arbitrages in de productenhandel (*commodity arbitration*), alsmede in arbitrages die worden geadmistreerd door de Raad van Arbitrage voor de Bouw, die in zijn reglement voorziet in hoger beroep (art. 22-24 van het reglement).

In het Wetsvoorstel worden bepalingen die zien op het arbitraal hoger beroep, die in de huidige wet – naast de kernbepaling van art. 1050 Rv – verspreid in de arbitragewet te vinden zijn,^[34] gegroepeerd in één nieuwe afdeling 3A (art. 1061a-1061l). Met deze concentratie van alle wettelijke bepalingen omtrent het arbitraal hoger beroep beoogt de wetgever geen inhoudelijke wijziging van het arbitraal hoger beroep te bewerkstelligen; de herschikking is bedoeld om de wet duidelijker en overzichtelijker te maken.^[35] Of dat doel bereikt is kan betwijfeld worden.^[36]

Daarnaast behelst het Wetsvoorstel enige inhoudelijke wijzigingen die voor de praktijk van belang zijn.

Zo bepaalt de wet straks dat de overeenkomst waarbij partijen arbitraal hoger beroep overeenkomen, moet voldoen aan de vereisten ex art. 1020 en 1021 Rv (art. 1061b Wetsvoorstel).^[37] Dit impliceert dat de overeenkomst bij betwisting moet worden bewezen door een geschrift.^[38] Dat geschrift kan nog steeds stilzwijgend worden aanvaard (art. 1021 Rv). Het overeenkomen van arbitraal hoger beroep door aanvaarding van een verwijzing naar het arbitragereglement van de Raad van Arbitrage voor de Bouw (met daarin in art. 22 de overeenkomst arbitraal hoger beroep) blijft dus voldoende.

Een belangrijke wijziging is dat voortaan hoger beroep kan worden ingesteld van een gedeeltelijk eindvonnis, zonder dat gewacht hoeft te worden op het laatste eindvonnis, zoals art. 1050 lid 2 Rv thans nog voorschrijft (art. 1061d lid 2 Wetsvoorstel).^[39] Let wel, hoewel het Wetsvoorstel en de Memorie van Toelichting het niet duidelijk stellen, moet deze nieuwe regeling niet worden opgevat als een bron van extra flexibiliteit, in de zin dat men zou kunnen kiezen of het arbitraal hoger beroep tegen een gedeeltelijk eindvonnis meteen, dan wel tegelijk met het laatste eindvonnis wordt ingesteld. Indien men zich niet kan vinden in een in eerste aanleg gewezen gedeeltelijk eindvonnis zal men meteen arbitraal appel moeten instellen. Zo is de regel immers ook bij de overheidsrechter, waarop de minister de regeling voor arbitraal hoger beroep heeft willen laten aansluiten.^[40] Laat men de appeltermijn ongebruikt verstrijken, dan krijgt het in eerste aanleg gewezen arbitraal gedeeltelijk eindvonnis in zoverre kracht (en gezag) van gewijsde met ingang van de dag waarop de termijn is verstreken.^[41]

Op genoemde nieuwe regel maakt het Wetsvoorstel een uitzondering, die m.i. gemakkelijk tot complicaties kan leiden. Volgens art. 1061f van het Wetsvoorstel kan namelijk van een gedeeltelijk eindvonnis (of tussenvonnis) '*ingeval van een bevoegdverklaring door het scheidsgerecht*', géén tussentijds appel worden ingesteld. Appel tegen een bevoegdheidsvonnis moet wachten totdat het laatste eindvonnis is gewezen en kan dan tezamen met het appel tegen dat laatste eindvonnis worden ingesteld. Ik voorzie complicaties ten aanzien van de vraag waar de door dit artikel impliciet gestelde grens ligt. Ik geef twee voorbeelden van vonnissen die

onder het verbod van tussentijds appel in de zin van art. 1061f lid 1 zouden kunnen vallen. Aan de ene kant een eerste gedeeltelijk eindvonnis waarin de bevoegdheid van het scheidsgerecht in het geheel niet (expliciet) ter sprake komt. Aan de andere kant een gedeeltelijk eindvonnis waarin gemotiveerd wordt beslist op – uitsluitend – een verklaring van recht dat het scheidsgerecht bevoegd is, op welke vordering het scheidsgerecht in het dictum definitief beslist en daarmee een deel van het gevorderde definitief afdoet. Het tweede voorbeeld valt zonder twijfel onder het verbod op het instellen van tussentijds arbitraal appel. Maar wat te denken van het eerste voorbeeld, waarin – ten onrechte uiteraard – met geen woord wordt gerept over de bevoegdheid maar waaruit noodzakelijkerwijs volgt dat het scheidsgerecht heeft geoordeeld bevoegd te zijn van het geschil kennis te nemen?^[42] De wettelijke regeling zal niet zo bedoeld zijn, dat hoger beroep van een dergelijk gedeeltelijk eindvonnis uitsluitend tezamen met het laatste eindvonnis appel kan worden ingesteld. Immers, als dat bedoeld zou zijn, kan van geen enkel eerste gedeeltelijk eindvonnis meteen arbitraal appel worden ingesteld, hetgeen lastig te rijmen valt met art. 1061d 2 van het Wetsvoorstel. Het moeten trekken van een grens tussen gedeeltelijke eindvonnissen die wel, en gedeeltelijke eindvonnissen die niet onder het verbod van art. 1061f vallen, lijkt mij een ongewenste bron van rechtsonzekerheid en van procedurele complicaties. Een scheidsgerecht kan desgewenst een eventuele discussie hierover voorkomen door zijn beslissing niet in het dictum van het vonnis op te nemen en zo een tussenvonnis te wijzen, waarvan niet meteen arbitraal hoger beroep open staat.

Appel tegen een tussenvonnis blijft namelijk uitsluitend mogelijk tezamen met het appel van een geheel of gedeeltelijk eindvonnis (tenzij partijen anders overeenkomen).^[43] Van deze regel zijn de (tussen)vonnissen, waarin een voorlopige voorziening wordt getroffen of geweigerd (zie art. 1043b lid 1 Wetsvoorstel), uitgezonderd. Van dergelijke vonnissen kan men dus meteen in hoger beroep.^[44] Ook van een arbitraal kortgedingvonnis kan men onder de nieuwe arbitragewet in principe arbitraal hoger beroep instellen. Dat is onder het huidige recht ook al zo.^[45]

Indien het scheidsgerecht zich onbevoegd verklaart wegens het ontbreken van een geldige overeenkomst tot arbitrage, is de gewone rechter bevoegd van de zaak kennis te nemen (art. 1052 lid 5 Wetsvoorstel). In de toelichting wordt verduidelijkt dat, indien partijen arbitraal hoger beroep zijn overeengekomen, de overheidsrechter pas in beeld komt indien dat hoger beroep niet langer aan de orde is.^[46]

6. Verbetering en aanvulling van het arbitraal vonnis

Een enkele opmerking, ten slotte, over de rectificatie en de aanvulling van het arbitraal vonnis (art. 1060 respectievelijk 1061 Rv).

De regeling van de aanvulling van het arbitraal vonnis wordt slechts op zeer ondergeschikte punten aangepast. Ik verwijs daarvoor naar het Wetsvoorstel.

De regeling van de rectificatie (in het Wetsvoorstel vernoemd tot ‘*verbetering*’, in lijn met art. 31 Rv) van het arbitraal vonnis wordt in het Wetsvoorstel op enkele procedurele punten aangepast. De meeste aanpassingen zijn conform het Voorontwerp Van den Berg. Zo is de termijn voor het verbeteren van het arbitraal vonnis straks drie maanden in plaats van één maand maar kunnen partijen zelf een andere termijn overeenkomen; kunnen ook andere vonnissen dan (geheel of gedeeltelijke) eindvonnissen verbeterd worden; kunnen ook andere kennelijke fouten dan kennelijke rekenfouten of kennelijke schrijffouten, straks worden verbeterd (mits zij zich voor eenvoudig herstel lenen); en wordt uitdrukkelijk in de wet opgenomen dat het scheidsgerecht partijen in de gelegenheid dient te stellen zich over de eventuele verbetering uit te laten.^[47]

Zoals gezegd kunnen op basis van het Wetsontwerp ook andere kennelijke fouten dan kennelijke rekenfouten of kennelijke schrijffouten straks verbeterd worden, mits zij zich lenen voor eenvoudig herstel. Onder dergelijke andere kennelijke fouten valt echter nog steeds *niet* het ontbreken van de handtekening van één of meer arbiters zoals vereist in art. 1057 lid 3 Rv (welke bepaling in het Wetsvoorstel – op dit punt – onveranderd blijft). Indien een arbitraal vonnis in strijd met art. 1057 lid 3 Rv niet door alle arbiters is ondertekend en dat gemis niet door een melding van de overige arbiters wordt gedekt, blijft het vonnis dus blootstaan aan vernietiging; dat gebrek leent zich niet voor herstel.^[48] Sanders had geopperd ook een dergelijk gebrek in de ondertekening voor

eenvoudig herstel in aanmerking te laten komen.^[49] Het is m.i. terecht dat deze suggestie niet is overgenomen. Zoals is af te leiden uit de arresten van de Hoge Raad en het Hof Amsterdam waarnaar ik zojuist verwees, is de ratio van het ondertekeningvereiste door alle arbiters, dat daarmee zo veel mogelijk gewaarborgd wordt dat de arbiters ook daadwerkelijk collegiaal tot een beslissing komen. Het niet toelaten van herstel van het ontbreken van een handtekening kan worden verklaard door het feit dat uit een (latere) ondertekening door de ontbrekende arbiter niet volgt dat die arbiter het arbitraal vonnis reeds ten tijde van de nederlegging c.q. ten tijde van het versturen aan partijen geheel onderschreef. Indien een gebrek in de ondertekening voor herstel in aanmerking zou komen zou de meerderheid van het scheidsgerecht haar wil aan de derde arbiter kunnen opleggen door het ondertekenen van een arbitraal vonnis en het vonnis vervolgens met slechts twee handtekeningen aan partijen te sturen, zonder in het vonnis naar waarheid aan te geven dat de derde arbiter niet betrokken is geweest in het raadkameroverleg. Immers, die derde arbiter heeft, indien hij vervolgens wordt geconfronteerd met de situatie dat het arbitraal vonnis door slechts twee van de drie arbiters is ondertekend, slechts de keuze tussen het alsnog ondertekenen van een vonnis waarin hij zich niet kan vinden en waarover hij niet met zijn mede-arbiters van gedachten heeft kunnen wisselen, of het laten vernietigen van het vonnis, waarmee de – vaak jarenlange – arbitrale procedure tevergeefs wordt. Van een vrije meningsvorming binnen het scheidsgerecht en van een daadwerkelijk collegiaal overleg binnen het scheidsgerecht is dan geen sprake meer.

Terzijde merk ik op dat genoemde ratio – in iets andere vorm – naar mijn mening ook geldt bij het terugverwijzen van een arbitraal vonnis naar het scheidsgerecht (*remission*, art. 1065a Wetsvoorstel). Ook in dat geval zal immers veelal geen sprake meer zijn van een vrije en onbevangen (nadere) besluitvorming en motivering door het scheidsgerecht. Het scheidsgerecht heeft dan immers de keuze tussen het alsnog vinden c.q. creëren van een motivering die *per se* leidt tot de in het dictum van het arbitraal vonnis opgenomen beslissing, en het laten vernietigen van het arbitraal vonnis. *Remission* bij motiveringsgebreken lijkt mij daarom in beginsel geen verstandige keuze. Dat, zoals gezegd, geheel terzijde; deze kwestie valt namelijk buiten het aan mij toegewezen onderwerp.^[50]

7. Conclusie

Het Wetsvoorstel bevat verbeteringen ten opzichte van de huidige Arbitragewet, ook op het gebied van het arbitraal vonnis en het arbitraal hoger beroep. Zo kunnen voorlopige voorzieningen die buiten arbitraal kort geding worden getroffen voortaan gemakkelijker ten uitvoer gelegd worden, kan een scheidsgerecht straks zelf een door hem opgelegde dwangsom opheffen, opschorten of verminderen, en kan voortaan arbitraal hoger beroep worden ingesteld van een gedeeltelijk eindvonnis zonder dat gewacht behoeft te worden op het laatste eindvonnis. Tegelijkertijd valt op dat de Wetsvoorstellen (nog) niet goed uitgewerkt zijn, en dat de Memorie van Toelichting op bepaalde punten onzorgvuldig lijkt. Die onzorgvuldigheid blijkt enerzijds uit verwijzingen naar inmiddels verouderde of zelfs niet bestaande bronnen (ICC Arbitragereglement 1998, UNCITRAL Model Law 1985, respectievelijk art. 1021b Wetsvoorstel), anderzijds uit wijzigingen die – naar het schijnt – onvoldoende uitgedacht zijn. Bij dit laatste valt te denken aan de verhouding tussen art. 1043b van het Wetsvoorstel en de mogelijkheid van het scheidsgerecht om ‘orders’ af te geven, alsook aan het ontbreken van een nadere aanduiding van (eerste) gedeeltelijke vonnissen waarin een bevoegdverklaring door het scheidsgerecht is vevat, waartegen volgens het Wetsvoorstel geen tussentijds appel kan worden ingesteld terwijl van andere gedeeltelijke vonnissen juist wel meteen appel moet worden ingesteld. Het is te hopen dat de minister deze aspecten van het Wetsvoorstel nader wil bezien, zodat aanvullende arbitrale rechtspraak over deze kwesties achterwege kan blijven.

Voetnoten

Voetnoten

- [1] Mr. M.C. van Leyenhorst is advocaat bij Legaltree.
[2] G.J. Meijer, *Tekst & Commentaar Rv* (2012), art. 1051 Rv, aant. 1b

- [3] Zie over het onderscheid: J.J. van Haersolte-van Hof en J. Drok, 'Vonnissen en orders – Een Nederlands perspectief', *TvA* 2007/48.
- [4] Men verdedigt overigens wel dat sommige soorten tussenvonnissen ook onder het huidige recht executeerbaar (moeten) zijn. Vgl. bijv. H.J. Sniijders, *Nederlands Arbitragerecht*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2011, art. 1062-1063, aant. 1 en A.W. Jongbloed, 'Arbitraal Executierecht', *BR* 2004, afl. 3, maart, p. 209.
- [5] G.J. Meijer, *Tekst & Commentaar Rv* (2012), art. 1051 Rv, aant. 5e. Zonder meer optimistisch is Van den Berg in zijn Toelichting op het Voorontwerp uit 2006 (p. 59).
- [6] Zie S. Kröll, 'NAI Summary Arbitral Proceedings: Enforceability under the NYC?', *TvA* 2012/19, alsmede, in meer algemene zin ten aanzien van interim measures: A. Redfern e.a., '*Redfern and Hunter on International Arbitration*', fifth edition, Oxford University Press 2009, par. 7.20. Krölls betoog in het TvA ziet overigens niet specifiek op NAI-kortgedingvonnissen maar op alle Nederlandse arbitrale kortgedingvonnissen. R. Schellaars plaatste recent een aantal kritische kanttekeningen bij het betoog van Kröll. Hij bepleit dat Nederlandse (NAI) vonnissen in arbitraal kort geding wel degelijk in het buitenland executeerbaar zijn (R. Schellaars, 'NAI Arbitraal kort geding – kort, goed en met executabel resultaat', *TvA* 2013/15). Aan het betoog van Schellaars valt toe te voegen dat dwangsommen die in een arbitraal kortgedingvonnis worden opgelegd, definitief verbeurd raken indien niet aan de hoofdveroordeling in kort geding wordt voldaan, ook indien die vordering in een procedure ten gronde alsnog wordt afgewezen. Dit onderstreept het finaliteitelement van het kortgedingvonnis waarover Schellaars en Kröll van mening verschillen.
- [7] Voor de discussie omtrent de mogelijke tenuitvoerlegging in het buitenland (zie voetnoot 6) biedt het Wetsvoorstel m.i. geen nieuwe gezichtspunten.
- [8] *Kamerstukken II* 2012/13, 33 611, nr. 3, p. 23.
- [9] Verwijzingen naar de Model Law 1985 zijn onder te meer te vinden op p. 23 en 24 van de MvT. Op p. 24 verwijst de minister naar '*de tweede zin van artikel 17 van de Uncitral Model Law uit 1985*', welke zin alleen in de versie uit 1985 bestaat. De MvT verwijst overigens ook naar het ICC Arbitragereglement van 1998, in plaats van naar die van 2010.
- [10] Mogelijk is (te) simpelweg aangeknoopt bij de Toelichting Van den Berg uit 2006, waarin nog geen verwijzingen naar de veranderde Model Law opgenomen konden worden.
- [11] H.J. Sniijders, *Nederlands Arbitragerecht*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2011, art. 1059, aant. 1.
- [12] G.J. Meijer, *Tekst & Commentaar Rv* (2012), art. 1049 Rv, aant. 3.
- [13] Art. 33 ICC Arbitragereglement bepaalt (in de Engelse versie): "*Before signing any award, the arbitral tribunal shall submit it in draft form to the Court. The Court may lay down modifications as to the form of the award and, without affecting the arbitral tribunal's liberty of decision, may also draw its attention to points of substance. No award shall be rendered by the arbitral tribunal until it has been approved by the Court as to its form.*" De Nederlandse tekst van art. 33 ICC is minder duidelijk, omdat '*award*' in de Nederlandse versie is vertaald als '*uitspraak*', welke term – op zichzelf beschouwd – ook de order kan omvatten. Onder deze term '*uitspraak*' in de Nederlandse versie valt echter vanzelfsprekend (net als in de Engelse tekst) slechts het vonnis, en niet tevens de order. Zie bijv. art. 28 lid 1, laatste zin van de Nederlandse versie: "*Dergelijke maatregelen kunnen worden getroffen in de vorm van een order met motivering of in de vorm van een arbitrale uitspraak, al naargelang het scheidsgerecht zulks gepast acht.*" Zie over *scrutiny en orders*: W.L. Craig, W.W. Park en J. Paulsson, '*International Chamber of Commerce Arbitration*', derde druk, ICC 2000, par. 19.03 en 26.05.
- [14] Zie A. Redfern e.a., '*Redfern and Hunter on International Arbitration*', fifth edition, Oxford University Press 2009, par. 9.14-9.17, met verwijzing naar internationale rechtspraak. Zie ook P.A. Karrer, 'Awards and orders. Labels matter after all', *TvA* 2004/20.
- [15] Zie ook W.H. van Baren, 'Afschaffing van het arbitraal kort geding?', *TvA Special* 2012/56.
- [16] J.J. van Haersolte-van Hof en J. Drok, 'Vonnissen en orders – Een Nederlands perspectief', *TvA* 2007/48, p. 134 en 137.
- [17] Zie ook de door de VVD-fractie op dit punt gestelde Kamervraag: *Kamerstukken II* 2012/13, 33 611, nr. 4, p. 7 (onderdeel DDD).

- [18] Zie daarover de schriftelijke reacties (op het Conceptwetsvoorstel Herziening arbitragerecht 2012) van de ICC d.d. 12 juni 2012 (p. 4) en het NAI d.d. 31 juli 2012 (sub 5), beschikbaar als *Kamerstukken II 2012/13*, 33 611, nr. 3 (bijlagen), 17 april 2013.
- [19] *Kamerstukken II 2012/13*, 33 611, nr. 3, p. 30. Bedoeld zal uiteraard zijn: toewijzing van de vordering in de hoofdzaak.
- [20] Art. 1056, 1073 en 611a e.v. Rv. Zie ook art. 1061g Wetsvoorstel, waarin wordt bepaald dat een dwangsom ook voor het eerst in arbitraal hoger beroep kan worden gevorderd. Dit overigens ten overvloede, want dit volgt reeds uit art. 611a lid 2 (jo. 1056) Rv.
- [21] Art. 611a lid 3 Rv, waarover bijv. Rb. Middelburg (pres.) 20 januari 2000, r.o. 4.3, *TvA 2000/4*, p. 172-175, m.nt. W.D.H. Asser. De verjaringstermijn staat in art. 611g lid 1 Rv.
- [22] Art. 1056 jo. 1058 lid 1, aanhef en onder b Rv. Zie ook RvA Bouw, nr. 18.798 d.d. 28 juni 1996, par. 14, *TvA 1997/1*, p. 16.
- [23] Art. 1061g lid 2 Wetsvoorstel, alsmede *Kamerstukken II 2012/13*, 33 611, nr. 3, p. 35.
- [24] Zie onder meer A.I.M. van Mierlo, 'Arbitrage, beslag en executie', *TvA 2006/14*, p. 39-40 en H.J. Snijders, *Nederlands Arbitragerecht*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2011, art. 1056, aant. 2.
- [25] Art. 1057 lid 4 onder e Rv en HR 22 december 2006, *NJ 2008/4*, m.nt. H.J. Snijders (*Kers/Rijpma*). Zie hierover ook H.J. Snijders, *Nederlands Arbitragerecht*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2011, art. 1057, aant. 5b.
- [26] *Kamerstukken II 1983/84*, 18 464, nr. 3, p. 24.
- [27] Zie bijv. art. 34 lid 3 UNCITRAL Arbitration Rules 2010, art. 26.1 LCIA en art. 32 lid 3 Swiss Rules. De ICC Arbitration Rules kennen niet een dergelijke bepaling; ICC-vonnissen zijn altijd gemotiveerd (behalve indien het een schikkingvonnis betreft); zie art. 31 en 32 ICC Arbitragereglement.
- [28] *Kamerstukken II 2012/13*, 33 611, nr. 3, p. 30.
- [29] *Kamerstukken II 2012/13*, 33 611, nr. 3, p. 30.
- [30] Zie HR 21 maart 1997, *NJ 1998/207*, m.nt. H.J. Snijders (*Eco Swiss/Benetton*). In deze zaak hadden partijen tijdens de arbitrale procedure het EG-mededingingsrecht in het geheel niet aan de orde gesteld. Pas in de vernietigingsprocedure van het arbitraal vonnis kwam (in een laat stadium) de vraag aan de orde of de onderliggende overeenkomst, op grond waarvan het scheidsgerecht schadevergoeding had toegekend aan Eco Swiss, wel geldig was, gezien haar strijdigheid met Europees mededingingsrecht (ongoorloofde marktverdeling). Zie voorts, in dezelfde zaak, HvJ 1 juni 1999, *NJ 2000/339* en HR 25 februari 2000, *NJ 2000/340*, m.nt. H.J. Snijders.
- [31] Zie over de ontoelaatbaarheid van het bemiddelend vonnis in het algemeen: G.J. Scholten, *Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht. Algemeen deel*, Deventer: Kluwer 2010, hfdst. 1, par. 28; A-G Biegman-Hartogh, conclusie vóór HR 7 juni 1991, *NJ 1991/708 (B./K Bank)* en A-G Spier, conclusie vóór HR 30 oktober 1998, *NJ 1999/268*, par. 3.28 (*Öztürk/Verwerkingsbedrijf Bouw- en Sloopaflval B.V.*). Zie voor het bemiddelend vonnis bij arbitrage: *Kamerstukken II 1983/84*, 18 464, nr. 3, p. 31; P. Sanders, *Het Nederlandse arbitragerecht*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2001, p. 141 en H.J. Snijders, *Nederlands Arbitragerecht*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2011, art. 1054, aant. 2 d, onder verwijzing naar verdere bronnen. Het bemiddelend vonnis moet uiteraard worden onderscheiden van het vonnis waarin met een correct beroep op art. 6:97 BW de omvang van een vordering tot schadevergoeding wordt geschat (NB: toepassing van art. 6:97 BW is niet geoorloofd bij een vordering tot nakoming: HR 29 oktober 1999, *NJ 1999/821*, r.o. 3.3 (*Publicidad Exito/Diario*)).
- [32] Hetgeen in het raadkameroverleg van arbiters aan de orde is gekomen valt onder het raadkamergeheim en zal niet in getuigenverhoren bekend kunnen worden gemaakt. Zie daarover – in de marge – HR 29 januari 2010, *NJ 2011/270*, m.nt. H.J. Snijders (*Van Wassenaer van Catwijck/Knowsley*).
- [33] *Kamerstukken II 2012/13*, 33 611, nr. 3, p. 30.
- [34] Zie bijv. art. 1046 lid 6, 1052 lid 6, 1055, 1059 lid 2, 1061 lid 6 en 1063 lid 5 Rv.
- [35] *Kamerstukken II 2012/13*, 33 611, nr. 3, p. 5 en 33.
- [36] Zie voor een kritische bespreking van (het nut van) de regeling uit het Conceptwetsvoorstel Herziening arbitragerecht 2012: G.J. Meijer, 'Het arbitraal hoger beroep volgens het Conceptwetsvoorstel: de nieuwe

- kleren van de keizer...?', *TvA Special* 2012/57. Het Wetsvoorstel is ten aanzien van de regeling van het arbitraal hoger beroep inhoudelijk vrijwel gelijk aan het Conceptwetsvoorstel; er zijn in de tussentijd vooral enkele redactionele aanpassingen doorgevoerd.
- [37] In de toelichting staat, kennelijk per vergissing, dat voldaan moet zijn aan de vereisten 'van de artikelen 1020 tot en met 1021b' van het Wetsvoorstel (onderstreping toegevoegd). Zie bijv. p. 34 MvT, waar wordt verwezen 'naar de toelichting bij de artikelen 1020-1021b'. Het Wetsvoorstel zoals dat aan de Tweede Kamer is voorgelegd bevat echter geen art. 1021b (en ook geen art. 1021a) en de genoemde toelichting op die artikelen is (dan ook) niet te vinden. Kennelijk is er tussen het moment van consultatie van het Conceptwetsvoorstel 2012 (vanaf 13 maart 2012) en het indienen van het Wetsvoorstel enige tijd sprake geweest van art. 1021a en 1021b, die nooit de buitenwereld hebben bereikt.
- [38] Meijer betoogde al eerder dat op de overeenkomst ex art. 1050 Rv een aantal bepalingen betreffende de 'normale' overeenkomst tot arbitrage per analogiam toegepast zouden moeten worden, waaronder het vereiste van art. 1020 en 1021 Rv. Zie G.J. Meijer, *Overeenkomst tot Arbitrage*, Serie Burgerlijk Proces & Praktijk nr. 13, Deventer: Kluwer 2011, par. 4.7.3.2, 4.7.3.3 en 4.7.3.5, alsook G.J. Meijer, 'Het arbitraal hoger beroep volgens het Conceptwetsvoorstel: de nieuwe kleren van de keizer...?', *TvA Special* 2012/57.
- [39] Zowel de huidige regeling als de in het Wetsvoorstel voorziene regeling zijn van regelend recht. Uiteraard moet arbitraal hoger beroep overeengekomen zijn.
- [40] *Kamerstukken II* 2012/13, 33 611, nr. 3, p. 34. Zie over de regeling bij de overheidsrechter van art. 337 Rv: M. Ynzonides en E.D. van Geuns, *GS Burgerlijke Rechtsvordering*, art. 337 Rv, aant. 10 en H.J. Snijders en A. Wendels, *Civiel Appel*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2009, nr. 60.
- [41] Aldus, enigszins onzuiver verwoord, *Kamerstukken II* 2012/13, 33 611, nr. 3, p. 36. Een zuiverder formulering is te vinden in *Kamerstukken II* 1983/84, 18 464, nr. 3, p. 25. Zie ook H.J. Snijders, *Nederlands Arbitragerecht*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2011, art. 1059, aant. 1-3. Art. 1059 lid 1 Wetsvoorstel lijkt mij overigens in die zin onvolledig, dat ongetwijfeld bedoeld zal zijn dat een in kracht van gewijsde gegane arbitrale beslissing ook in het eventuele verdere arbitrale geding zelf (in plaats van slechts in 'een ander geding') gezag van gewijsde heeft. Dit wordt wel bestreken door het huidige art. 1059 lid 1 Rv maar niet (expliciet) in het nieuwe art. 1059 Rv.
- [42] De afbakening van bedoelde grens speelt onder de huidige wet eveneens (zie art. 1052 lid 6 Rv), maar is vrij academisch omdat tussentijds arbitraal hoger beroep thans sowieso niet aan de orde is (tenzij anders overeengekomen; art. 1050 lid 2 en 3 Rv). Hetzelfde geldt voor het Herzien Voorontwerp Van den Berg 2006; zie art. 1061f lid 1 en de Toelichting daarop, p. 96.
- [43] Art. 1061d lid 3 Wetsvoorstel. Zie ook *Kamerstukken II* 2012/13, 33 611, nr. 3, p. 28. Ook op dit punt is het Wetsvoorstel in lijn met de regeling van hoger beroep bij de overheidsrechter. Zie art. 337 Rv.
- [44] Aldus uitdrukkelijk *Kamerstukken II* 2012/13, 33 611, nr. 3, p. 34.
- [45] Zie art. 1061d lid 1 jo. 1043b lid 4 Wetsvoorstel. Onder het oude recht viel een arbitraal kortgedingvonnis onder de omschrijving 'arbitraal geheel of gedeeltelijk eindvonnis', en het Wetsvoorstel bevat op dat punt geen wijziging. Zie (ook voor het huidige recht: art. 1051 lid 3 jo. 1050 lid 1 Rv en) *Kamerstukken II* 1983/84, 18 464, nr. 6, p. 27-28 en 34, waarin de mogelijkheid van arbitraal hoger beroep tegen een arbitraal kortgedingvonnis (alsnog, en m.i. op gelijke voet met hoger beroep tegen 'normale' arbitrale vonnissen) werd aanvaard. Meijer lijkt dit enigszins anders te zien; hij leidt uit de eerdere MvT (*Kamerstukken II* 1983/84, 18 464, nr. 3, p. 20) af dat een overeengekomen arbitraal hoger beroep zich in beginsel niet uitstrekt tot het arbitraal kortgedingvonnis. Zie G.J. Meijer, *Tekst & Commentaar Rv*, vijfde druk, Deventer: Kluwer 2012, art. 1051 Rv, aant. 5c. Ik meen daarentegen dat dit standpunt van de wetgever in de MvA al weer is verlaten. Zie genoemde *Kamerstukken II* 1983/84, 18 464, nr. 6, p. 27-28 en 34.
- [46] Zie art. 1061f lid 2 Wetsvoorstel en *Kamerstukken II* 2012/13, 33 611, nr. 3, p. 35.
- [47] Zie art. 1060 Wetsvoorstel en *Kamerstukken II* 2012/13, 33 611, nr. 3, p. 32. Al deze wijzigingen waren al voorzien in het Herzien Voorontwerp Van den Berg 2006; zie blad 89 e.v. van de Toelichting Van den Berg.
- [48] Zie HR 5 december 2008, *TVA* 2009/33; *NJ* 2009/6 (*Bursa/Güris*); alsook Hof Amsterdam 7 april 2005, *NJF* 2005/274 (*QNOW/Ilding*) en Hof Amsterdam 29 maart 2007, *TvA* 2008/53 (*QNOW/Ilding*).
- [49] P. Sanders, *Het Nederlandse arbitragerecht*, vierde druk, Deventer: Kluwer 2001, p. 160.

[50] Zie over de *remission* de bijdrage van J.W. Bitter en R. Schellaars in dit tijdschrift.